

EUROPEJSKI SEMESTR – ZESTAWIENIE INFORMACJI TEMATYCZNYCH

ODSETEK OSÓB Z WYŻSZYM WYKSZTAŁCENIEM

1. WPROWADZENIE

Zwiększanie liczby osób, które uzyskują wyższe wykształcenie, i podnoszenie jakości tego wykształcenia są istotne dla trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. **Większy odsetek osób z wyższym wykształceniem w połączeniu z jego lepszą jakością i odpowiedniością może zmniejszyć niedobór wykwalifikowanej siły roboczej** w sektorach gospodarki wymagających specjalistycznej wiedzy. To z kolei sprzyja wzrostowi wydajności, innowacji i konkurencyjności. Z uwagi na szybkie tempo rozwoju technologicznego i intensywną konkurencję na świecie oraz fakt, że na rynkach pracy wymaga się coraz wyższych poziomów umiejętności, duży odsetek osób z wyższym wykształceniem może przyczynić się do wspierania inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego. Natomiast utrzymujące się nierówności oraz dysproporcje geograficzne w zakresie odsetka osób z wyższym wykształceniem dodatkowo pogłębiają nierówności między regionami UE i powodują nierównomierny wzrost gospodarczy¹.

Główny cel strategii „Europa 2020” polega na zwiększeniu w Europie odsetka osób w wieku 30–34 lat z wyższym wykształceniem do poziomu co najmniej 40%. Państwa

członkowskie określiły również cele krajowe, czasem też bardziej ambitne (wykres 1). Przez ponad dziesięć lat osiągano stałe postępy w kierunku osiągnięcia tych celów, nawet podczas kryzysu gospodarczego.

W maju 2017 r. Komisja Europejska określiła **odnowiony program UE dla szkolnictwa wyższego**². W komunikacie na ten temat skoncentrowano się na poszerzeniu dostępu do szkolnictwa wyższego i uczestnictwa w nim, a także na ograniczeniu odsetka osób wcześniej kończących naukę. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez udzielanie bardziej przejrzystych informacji dotyczących możliwości oraz efektów edukacji, poradnictwa dostosowanego do potrzeb i wsparcia finansowego dla uczniów ze środowisk o niższych dochodach.

Równoległa inicjatywa dotycząca **monitorowania losów absolwentów** służy zwiększeniu dostępności szczegółowych, porównywalnych danych na temat zatrudnienia absolwentów i społecznych efektów edukacji. Celem jest pomoc osobom młodym w dokonywaniu bardziej świadomych wyborów i pomoc uniwersytetom w lepszym przygotowywaniu kursów.

W niniejszym zestawieniu informacji skoncentrowano się na szkolnictwie wyższym. W zestawieniu informacji tematycznych *Umiejętności na potrzeby rynku pracy* nakreślono zdolność absolwentów do zatrudnienia w

¹ Zob.: „Monitor Kształcenia i Szkolenia 2015” oraz „Mind the Gap — education inequality across EU regions” [„Nierówności pod względem kształcenia między regionami UE”] z 2012 r.

² COM(2017) 247 final.

kontekście szerszej analizy dotyczącej popytu i podaży w zakresie umiejętności.

2. WYZWANIA POLITYCZNE: PRZEGLĄD WYNIKÓW W KRAJACH UE

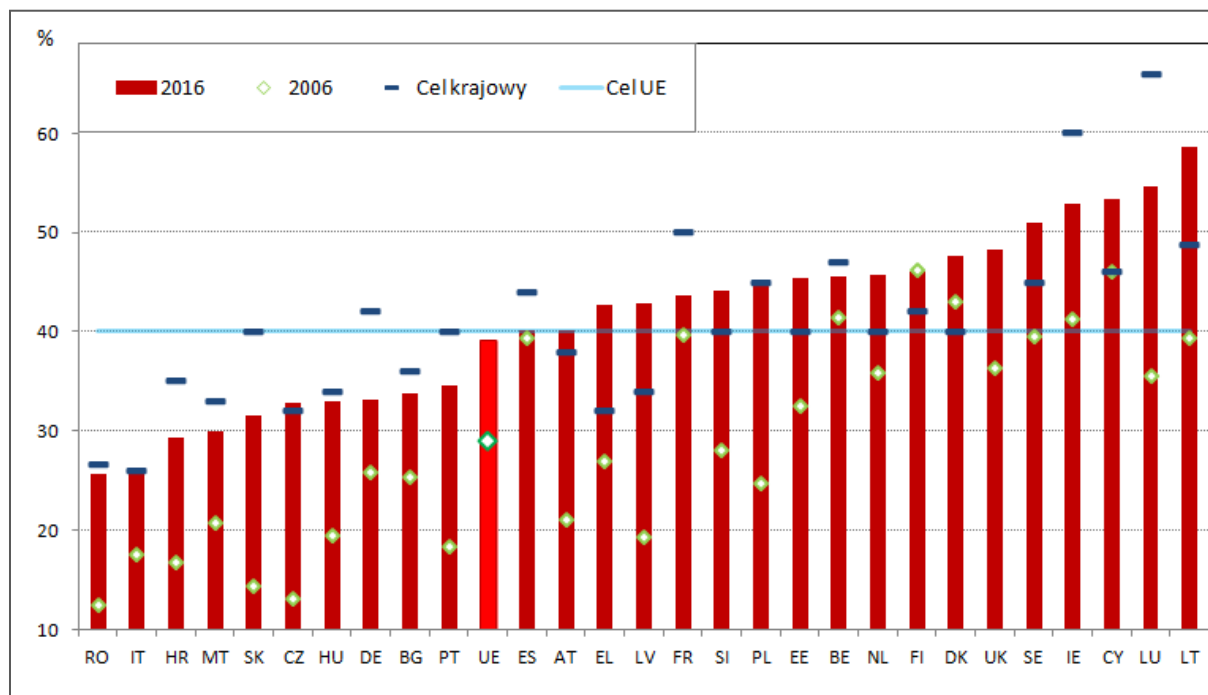
W 2016 r. średni odsetek **osób z wykształceniem wyższym w UE wynosił 39,1%**. Było to niemal pół punktu więcej niż w poprzednim roku i 10 punktów powyżej poziomu z 2006 r. (wykres 1). W osiemnastu państwach członkowskich osiągnięto cel w ramach strategii „Europa 2020” wynoszący co najmniej 40%. W czternastu państwach osiągnięto również cele krajowe w zakresie odsetka osób z wykształceniem wyższym; są to: Dania, Niemcy³, Estonia, Grecja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Holandia, Austria, Słowenia, Finlandia i Szwecja.

Pomimo powszechnego postępu w osiąganiu tego celu, **odsetek osób z wykształceniem wyższym w dalszym ciągu bardzo się różni w zależności od płci i miejsca urodzenia**. W większości państw członkowskich młode kobiety z dużo większym prawdopodobieństwem uzyskują wyższe wykształcenie: średni odsetek kobiet z wyższym wykształceniem jest wyższy o niemal 10 punktów procentowych niż w przypadku mężczyzn. Rodowici mieszkańcy ogólnie mają wyższy wskaźnik uzyskiwania wykształcenia wyższego niż osoby urodzone za granicą, choć w kilku państwach członkowskich jest odwrotnie (wykres 2). W Irlandii i Wielkiej Brytanii wskaźnik ten jest szczególnie wysoki w przypadku osób, które urodziły się poza UE; z kolei w Grecji, Hiszpanii, Włoszech, na Cyprze i w Słowenii dla osób urodzonych za granicą wskaźnik ten jest stosunkowo niski.

---

³ Cel krajowy Niemiec (42%) obejmuje kształcenie policealne (ISCED 4).

Wykres 1 – Odsetek osób z wykształceniem wyższym (populacja w przedziale wiekowym 30–34)

Źródło: Eurostat (BAEL, tabela edat_lfse_03). Uwaga: Wskaźnik obejmuje udział osób w przedziale wiekowym 30–34, które pomyślnie ukończyły 5–8 poziom ISCED. Cel krajowy Niemiec obejmuje kształcenie policealne (ISCED 4). Wyniki Luksemburga oraz ich cel krajowy odzwierciedlają w dużym stopniu fakt, iż w kraju tym mieszka i pracuje wysoko wykształcona populacja imigrantów, a nie efekty systemu kształcenia i szkolenia. We Francji cel krajowy na poziomie 50% odnosi się do grupy wiekowej 17–33. W Finlandii cel krajowy jest zdefiniowany w węższy sposób niż główny cel UE i nie obejmuje instytucji technologicznych. Aby uzyskać więcej informacji na temat celów krajowych i ich definicji, zob. http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf

Oprócz przedstawionych wyżej wyzwań istnieją cztery inne ważne wymiary polityki, które należy rozważyć.

1. Nierówności przestrzenne i społeczne Jedną z kwestii jest sposób, w jaki można zapobiegać powtarzaniu się nierówności w kolejnych pokoleniach, poprzez zapewnienie, by uczniowie ze wszystkich środowisk społeczno-gospodarczych mieli dostęp do szkolnictwa wyższego. Osoby pochodzące ze środowisk defaworyzowanych nadal są niedostatecznie reprezentowane w szkolnictwie wyższym, a odsetek osób wcześniej kończących naukę na uniwersytecie jest w tych środowiskach wyższy.

Kolejną często związaną z tym kwestią są utrzymujące się znaczące nierówności geograficzne pod względem odsetka

osób z wyższym wykształceniem⁴ między poszczególnymi państwami członkowskimi, ale także w obrębie samych państw. Mogą one przyczyniać się do nierówności dochodowych na poziomie regionalnym, powodować „drenaż mózgow” i osłabiać wzrost „regionów”.

2. Niewielki odsetek osób kończących szkoły wskazuje na problemy związane ze skutecznością lub równością w systemach szkolnictwa wyższego. Wydłużone okresy studiów oraz wysoki odsetek studentów, którzy nie kończą studiów, podważają skuteczność systemów szkolnictwa wyższego.

⁴ Zob.: „Mind the Gap — education inequality across EU regions” [„Nierówności pod względem kształcenia między regionami UE”] z 2012 r.

Aby poprawić skuteczność inwestycji publicznych w szkolnictwo wyższe, konieczne mogą być szczególne wysiłki zmierzające do obniżenia wysokiego odsetka osób wcześniej kończących naukę. Najwyższy w UE odsetek osób wcześniej kończących naukę mają: Belgia, Grecja, Francja, Włochy, Węgry, Holandia, Austria, Polska, Rumunia, Szwecja i Słowenia⁵. Ponadto odsetek osób kończących szkołę pozostaje naznaczony nierównościami: studenci z grup o niższym statusie społeczno-ekonomicznym z dużo większym prawdopodobieństwem przedwcześnie zrezygnują ze szkolnictwa wyższego⁶.

3. Jakość instytucji szkolnictwa wyższego. Ogólnie trudno jest zmierzyć tę kwestię, a zatem odnieść ją także do mechanizmów finansowania. Jakość oferowanego kształcenia oraz postrzegana wartość dodana posiadania wykształcenia wyższego dla zatrudnienia są kluczowe w określaniu atrakcyjności wykształcenia wyższego.

4. Ściśle związane z poprzednim wymiarem **niedostateczne dostosowanie wykształcenia wyższego do potrzeb rynku pracy** leży u podstaw niskiego wskaźnika zatrudnienia absolwentów uczelni wyższych.

W ramach poziomu odniesienia „zdolność do zatrudnienia”⁷ śledzi się wskaźniki zatrudnienia absolwentów w państwach członkowskich. Wskaźniki są jednym kryterium służącym zarówno ocenie tego, w jakim stopniu oferowane wykształcenie wyższe odpowiada potrzebom rynku pracy, jak i ocenie jakości samego kształcenia. Na wskaźnik zatrudnienia mają również wpływ krótkoterminowe wahania popytu na pracę wynikające z cykli koniunkturalnych. Aby ocenić jakość wykształcenia wyższego niezależnie od jego odpowiedniości, potrzebne będą porównywalne dane dotyczące kompetencji absolwentów.

Ścisła współpraca z pracodawcami i lepsze informacje zwrotne od absolwentów zwiększyłyby istotność akademickich programów nauczania w procesie znajdowania pracy oraz wpłynęłyby na bardziej świadome wybory studentów przed rozpoczęciem przez nich studiów oraz w ich trakcie. Za rozwiązania pomocne w tym zakresie uważa się również większe zróżnicowanie systemów studiów (takie jak studia w niepełnym wymiarze czasu lub kształcenie na odległość) oraz dalsze rozwijanie wyższego kształcenia zawodowego i akademickiego. Mogą one sprawić, że oferta edukacyjna będzie bardziej elastyczna i lepiej dopasowana do potrzeb przedsiębiorstw oraz obecnych i przyszłych pracowników.

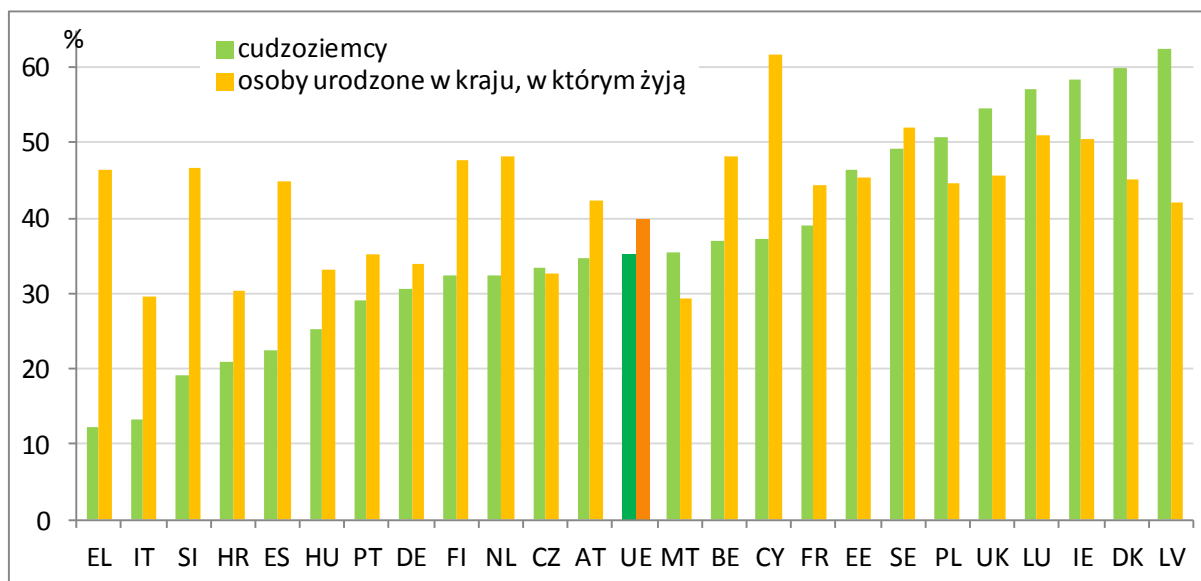
---

⁵ W Szwecji wykres dotyczący odsetka osób wcześniej kończących naukę obejmuje studentów, którzy zapisują się na pojedyncze kursy i być może nie mają zamiaru uczestniczyć we wszystkich kursach wymaganych do otrzymania danego stopnia akademickiego (szacuje się, że w Szwecji jest to 40%).

⁶ Monitor kształcenia i szkolenia. Komisja Europejska / sieć ekspertów NESET, 2013.

⁷ Wskaźnik zatrudnienia osób w przedziale wiekowym 20–34, które ukończyły studia nie później niż trzy lata przed rokiem odniesienia (zob. zestawienie informacji tematycznych dotyczące umiejętności na potrzeby rynku pracy, w którym omówiono również inne sposoby lepszego dopasowywania umiejętności, np. poprzez lepsze gromadzenie informacji i przewidywanie).

Wykres 2 – Odsetek osób z wykształceniem wyższym według kraju pochodzenia

Źródło: Eurostat (BAEL, tabela edat_ifs_9912). Uwaga: dane dotyczące Bułgarii, Litwy, Rumunii i Słowacji są niedostępne.

3. NARZĘDZIA POLITYCZNE POZWALAJĄCE SPROSTAĆ WYZWANIAM POLITYCZNYM

Kraje rozwinięte, takie jak Australia, Japonia, Kanada, Korea i Stany Zjednoczone przewyższają Europę, jeżeli chodzi o odsetek osób z wykształceniem wyższym. Stosunkowo niskie poziomy w Europie mogą osłabić jej konkurencyjność i potencjał generowania inteligentnego wzrostu. Do 2020 r. i później większość nowych miejsc pracy będzie wymagała wykształcenia wyższego⁸.

Jeżeli chodzi o podnoszenie poziomu wykształcenia, szczególnie istotne są wskazane poniżej rodzaje środków.

1. Zwiększenie ogólnej liczby osób z wyższym wykształceniem zasadniczo obejmuje rozszerzenie naboru, aby objąć nim studentów ze wszystkich grup społecznych. Oznacza to przyciąganie większej liczby studentów z mniej uprzywilejowanych społecznie i gospodarczo środowisk lub miejsc, z grup etnicznych lub tych, którzy są niepełnosprawni. Poszerzenie dostępu dla grup niedostatecznie

reprezentowanych jest ważne nie tylko z perspektywy sprawiedliwości społecznej; jest kluczowe dla krajów, które wciąż są w trakcie przechodzenia z elitarnych do masowych systemów szkolnictwa wyższego, oraz dla krajów, które znajdują się w obliczu niżu demograficznego.

Najważniejsze środki mające na celu **zwiększenie uczestnictwa** obejmują wyeliminowanie barier finansowych uczestnictwa – jest to obszar, w którym obecne trendy polityczne są różne – oraz wprowadzenie większej elastyczności, jeżeli chodzi o możliwe ścieżki uzyskania wykształcenia wyższego. Aby pokonać bariery, które stoją na przeszkodzie zwiększania dostępu do wykształcenia wyższego, ważne jest zapewnienie istnienia skutecznych rozwiązań przechodzenia z kształcenia i szkolenia zawodowego do wykształcenia wyższego. Poprawa uznawania wiedzy już nabytej w kontekście pozaformalnym jest ważnym środkiem dla wielu państw członkowskich, szczególnie, aby zachęcić większą liczbę dorosłych słuchaczy do uzyskania wykształcenia wyższego.

Środki mające na celu poszerzenie dostępu nie powinny ograniczać się do wykształcenia wyższego, ale powinny obejmować również wcześniejsze etapy

⁸ Zob. prognoza dotycząca umiejętności Cedefop.

kształcenia, ponieważ studenci z grup szczególnie wrażliwych często nie kończą nawet kształcenia średniego⁹.

2. Najważniejszym środkiem mającym na celu **podniesienie wskaźników ukończenia nauki** oraz skrócenie czasu, w którym studenci uzyskują stopień akademicki, jest ulepszenie poradnictwa i doradztwa, aby pomóc im wybrać odpowiedni kurs (doradztwo przed rozpoczęciem studiów). Jest to szczególnie pomocne w systemach ze stosunkowo otwartym dostępem do wykształcenia wyższego. Innym istotnym środkiem jest zapewnienie studentom lepszego wsparcia podczas studiów. Ogólnie potrzebne jest podejście do nauki w większym stopniu koncentrujące się na studencie z rozsądnym stosunkiem liczby personelu do liczby studentów oraz inteligentnym wykorzystaniem wsparcia ICT. Opracowywanie instrumentów wsparcia studentów może również pomóc im w ukończeniu studiów.

3. Ważnym aspektem zapewnienia atrakcyjności wykształcenia wyższego w perspektywie długoterminowej jest zapewnienie, by kursy w ramach szkolnictwa wyższego rozwijały umiejętności studentów, które są **istotne dla świata pracy**. Znaczącą rolę w podnoszeniu zdolności do zatrudnienia absolwentów może odgrywać kilka środków:

- ułatwienie i zapewnienie powszechności dostępu do danych dotyczących zatrudnienia oraz częstsze wykorzystywanie prognoz umiejętności (w tym śledzenie wyników w zakresie zatrudnienia absolwentów);
- większe zaangażowanie zainteresowanych stron w opracowywanie i ocenianie kursów;
- bardziej systematyczne wykorzystanie praktyk zawodowych oraz
- uelastycznienie struktury programów studiów, w tym tworzenie

interdyscyplinarnych ścieżek kształcenia.

W ramach wszystkich programów należy przewidzieć nie tylko rozwój wiedzy w danej dziedzinie, ale także rozwój umiejętności przekrojowych, takich jak rozwiązywanie problemów, komunikacja i praca w grupie. W krajach, które odnotowują wysoki poziom bezrobocia wśród absolwentów, poziom zatrudnienia można również podnieść weryfikując równomierne rozłożenie studentów na poszczególnych kierunkach, aby zidentyfikować obszary nadwyżki. Podobny skutek można osiągnąć, zapewniając obecnym i przyszłym studentom lepsze poradnictwo.

4. ANALIZA OBECNEJ SYTUACJI W ZAKRESIE POLITYK

Ponieważ państwa członkowskie mają różne systemy krajowe i punkty wyjścia, jeżeli chodzi o odsetek osób z wykształceniem wyższym, ich kluczowe priorytety osiągnięcia celów krajowych w tym obszarze znacząco się od siebie różnią. Niemniej jednak nie jest możliwe sklasyfikowanie priorytetów pojedynczych państw członkowskich zgodnie z wyróżnionymi wcześniej kluczowymi wymiarami polityki.

1. Poszerzanie dostępu do wykształcenia wyższego. Dwanaście państw członkowskich posiada pewną formę mechanizmów finansowania opartych na wynikach i posiadających wymiar socjalny. Mechanizmy takie zapewniają finansowanie instytucjom wykształcenia wyższego, jeśli osiągną one określony poziom wyników w zakresie celów społecznych. Najbardziej powszechne mechanizmy finansowania uzależnione od wyników są wykorzystywane, by wspierać udział studentów z niepełnosprawnościami lub studentów pochodzących z grup defaworyzowanych.

W 2015 r. Irlandia rozpoczęła „National plan of equity of access to higher education” [„Krajowy plan równości dostępu do wykształcenia wyższego”]. Zawarto w nim pięć kluczowych celów i określono ponad 30 działań, których celem jest pomoc grupom niedostatecznie reprezentowanym, w

---

⁹ Zob. zestawienie informacji tematycznych „Osoby wcześniej kończące naukę”.

podjęciu nauki w szkolnictwie wyższym. Grupy te obejmą defaworyzowanych, dojrzałych lub niepełnosprawnych studentów oraz członków społeczności Irish Travellers.

Republika Czeska podwyższyła stypendia dla studentów w potrzebie oraz wprowadziła pewną liczbę programów ukierunkowanych na konkretny zawód w celu promowania wyraźniejszego zróżnicowania społecznego wśród studentów szkół wyższych. Szwecja rozpoczęła badanie zarządzania i finansowania szkolnictwa wyższego w celu zwiększenia liczby studentów ze środowisk defaworyzowanych. Chorwacja korzysta z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), aby zapewnić wsparcie studentom ze środowisk defaworyzowanych.

2. Zmniejszenie odsetka osób wcześniej kończących naukę oraz skrócenie czasu, jaki zajmuje uzyskanie stopnia akademickiego.

Estonia dokonała przeglądu systemu finansowania szkolnictwa wyższego, aby zachęcić studentów do kończenia studiów w wyznaczonym czasie. Region Flamandzki Belgii wspiera alternatywne podejścia takie jak krótkie cykle kształcenia na poziomie studiów wyższych.

3. Polepszanie jakości szkolnictwa wyższego i dostosowywanie go do potrzeb rynku pracy.

Słowenia ma ambitny plan ukierunkowania finansowania szkolnictwa wyższego w większym stopniu na osiągnięcie lepszych wyników. Bułgaria wdraża finansowanie oparte na wynikach i koncentruje swoje wysiłki na zwiększeniu uczestnictwa w kierunkach związanych z naukami przyrodniczymi, technologią, inżynierią i matematyką (STEM). Na Malcie kilka inicjatyw ma na celu zwiększenie liczby absolwentów kierunków związanych z naukami przyrodniczymi.

Wspólnota Flamandzka w Belgii opracowała plan działania na rzecz STEM, który obejmuje wszystkie poziomy kształcenia, podczas gdy społeczność francuskojęzyczna koncentruje się na uczeniu się opartym na pracy w sektorach, w których zidentyfikowano niedobór wykwalifikowanej siły roboczej

lub w których należy spodziewać się takiego niedoboru. Chorwacja zapewnia studentom STEM stypendia finansowane z EFS. Estonia stworzyła narzędzia w zakresie prognozowania, aby przewidywać zapotrzebowanie na rynku pracy i zapotrzebowanie na umiejętności, oraz opracowała zalecenia co do przyszłego planowania w zakresie kształcenia i szkolenia.

Polska wprowadziła krajowy system śledzenia absolwentów, aby odpowiedzieć na potrzebę posiadania lepszych informacji na temat wyników na rynku pracy. Rumunia opracowuje obecnie narzędzie do monitorowania integracji absolwentów na rynku pracy. Najnowszy pakt narodowy Hiszpanii dotyczący kształcenia ma na celu lepsze dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego przemysłu, weryfikację modelu finansowania oraz promowanie doskonałości na uniwersytetach. Cypr, Portugalia, Słowacja i Szwecja podjęły niedawno działania w celu zapewnienia jeszcze lepszej jakości w szkolnictwie wyższym.

Data: 6.11.2017.

5. ODNIESIENIA

- Komisja Europejska: Monitor Kształcenia i Szkolenia 2017
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_pl
- Komisja Europejska: Zestawienie informacji tematycznych dotyczące umiejętności na potrzeby rynku pracy oraz zestawienie informacji tematycznych dotyczących osób wcześniej kończących naukę
https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester/thematic-factsheets/labour-markets-and-skills_en
- NESSE (2012), „Mind the Gap — education inequality across EU regions” .
<http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/mind-the-gap-1>
- NESET, „Drop-out and Completion in Higher Education in Europe among students from under-represented groups” z 2013 r.
<http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/HE%20Drop%20out%20AR%20Final.pdf>

6. PRZYDATNE ŹRÓDŁA

- Komisja Europejska: Polityka szkolnictwa wyższego
http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education_pl
- Sieć Europejskich Specjalistów w zakresie Ekonomiki Edukacji (European Expert Network on Economics of Education – EENEE)
<http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE.html>
- Sieć Specjalistów w zakresie Społecznych Aspektów Kształcenia i Szkolenia (Network of Experts on Social Aspects of Education and Training – NESET: <http://nesetweb.eu/en/>); NESSE, istniejąca przed NESET, opublikowała kilka przydatnych sprawozdań, w tym: „Mind the Gap — education inequality across EU regions” z 2012 r.
- Prognoza dotycząca umiejętności Cedefop
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/forecasting-skill-demand-and-supply/skills-forecasts.aspx>

ZAŁĄCZNIK

Tabela 1 – Odsetek osób z wykształceniem wyższym (ogółem)

	2000	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Cel
UE-28	22,4 ^{UE-27}	29,0	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	39,1	40
Belgia	35,2	41,4	44,4	42,6	43,9	42,7	43,8	42,7	45,6	47
Bułgaria	19,5	25,3	28,0	27,3	26,9	29,4	30,9	32,1	33,8	36
Czechy	13,7	13,1	20,4	23,7	25,6	26,7	28,2	30,1	32,8	32
Dania	32,1	43,0	41,2	41,2	43,0	43,4	44,9	47,6	47,7	40
Niemcy	25,7	25,8	29,7	30,6	31,8	32,9	31,4	32,3	33,2	42
Estonia	30,8	32,5	40,2	40,2	39,5	42,5	43,2	45,3	45,4	40
Irlandia	27,5	41,3	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2	52,3	52,9	60
Grecja	25,4	26,9	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2	40,4	42,7	32
Hiszpania	29,2	39,4	42,0	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	44
Francja	27,4	39,7	43,2	43,1	43,3	44,0	43,7	45,0	43,6	50
Chorwacja	:	16,7	24,5	23,9	23,1	25,6	32,1	30,8	29,3	35
Włochy	11,6	17,6	19,9	20,4	21,9	22,5	23,9	25,3	26,2	26
Cypr	31,1	46,1	45,3	46,2	49,9	47,8	52,5	54,5	53,4	46
Łotwa	18,6	19,3	32,6	35,9	37,2	40,7	39,9	41,3	42,8	34
Litwa	42,6	39,4	43,8	45,7	48,6	51,3	53,3	57,6	58,7	48,7
Luksemburg	21,2	35,5	46,1	48,2	49,6	52,5	52,7	52,3	54,6	66
Węgry	14,8	19,4	26,1	28,2	29,8	32,3	34,1	34,3	33,0	30,3
Malta	7,4	20,7	22,1	23,4	24,9	26,0	26,5	27,8	29,9	33
Holandia	26,5	35,8	41,4	41,2	42,2	43,2	44,8	46,3	45,7	40
Austria	:	21,1	23,4	23,6	26,1	27,1	40,0	38,7	40,1	38
Polska	12,5	24,7	34,8	36,5	39,1	40,5	42,1	43,4	44,6	45
Portugalia	11,3	18,3	24,0	26,7	27,8	30,0	31,3	31,9	34,6	40
Rumunia	8,9	12,4	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	25,6	26,7
Słowenia	18,5	28,1	34,8	37,9	39,2	40,1	41,0	43,4	44,2	40
Słowacja	10,6	14,4	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,4	31,5	40
Finlandia	40,3	46,2	45,7	46,0	45,8	45,1	45,3	45,5	46,1	42
Szwecja	31,8	39,5	45,3	46,8	47,9	48,3	49,9	50,2	51,0	40
Wielka Brytania	29,0	36,4	43,1	45,5	46,9	47,4	47,7	47,9	48,2	:

Źródło: Eurostat (BAEL, tabela [t2020_41]).

Uwaga: cel krajowy Niemiec obejmuje kształcenie policealne (ISCED 4), które jednak nie zostało ujęte w kolumnach danych z lat 2000–2016; Francja i Finlandia mają nieco inne definicje celu krajowego.

Tabela 2 – Odsetek osób z wykształceniem wyższym według płci

	Mężczyźni				Kobiety				Zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn, 2016 r.		Udział kobiet (%)
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	Bezwzględne (K-M)	Względne (% K-M)	
UE-28	32,8	33,6	34,0	34,4	41,4	42,3	43,4	43,9	9,5	24,3	55,9
Belgia	36,2	37,4	36,7	40,4	49,3	50,2	48,7	50,7	10,3	22,6	55,7
Bułgaria	21,8	23,4	24,8	27,2	37,6	39,0	39,9	41,0	13,8	40,8	58,3
Czechy	24,0	24,2	24,7	27,2	29,6	32,5	35,9	38,7	11,5	35,1	57,2
Dania	35,2	39,4	39,6	41,0	51,8	50,5	55,9	54,6	13,6	28,5	56,3
Niemcy	32,2	32,0	32,2	33,4	33,7	30,8	32,4	33,0	-0,4	-1,2	48,8
Estonia	31,8	32,8	34,5	38,8	53,7	54,2	56,7	52,4	13,6	30,0	55,8
Irlandia	45,9	45,1	45,1	46,6	58,7	58,6	58,6	58,5	11,9	22,5	58,4
Grecja	30,8	32,9	35,3	36,2	39,0	41,6	45,5	48,8	12,6	29,5	58,7
Hiszpania	37,1	36,8	34,8	33,5	47,5	47,8	47,1	46,6	13,1	32,7	58,5
Francja	39,4	39,2	40,3	38,1	48,4	47,9	49,6	48,8	10,7	24,5	57,5
Chorwacja	21,7	25,6	23,7	22,2	29,7	38,9	38,1	36,7	14,5	49,5	61,6
Włochy	17,7	18,8	20,0	19,9	27,3	29,1	30,8	32,5	12,6	48,1	61,8
Cypr	41,6	46,0	46,7	43,9	53,4	58,2	61,6	62,1	18,2	34,1	60,7
Łotwa	28,3	27,8	26,8	30,1	53,1	52,3	56,5	56,1	26,0	60,7	64,2
Litwa	41,9	44,0	47,2	48,1	60,8	62,7	68,4	68,8	20,7	35,3	60,1
Luksemburg	49,2	49,8	46,8	52,7	55,6	55,4	57,7	56,5	3,8	7,0	50,9
Węgry	26,8	28,0	27,6	26,4	37,8	40,3	41,0	39,6	13,2	40,0	59,4
Malta	22,7	22,8	23,6	27,4	29,5	30,5	32,2	32,5	5,1	17,1	52,6
Holandia	40,1	41,6	43,0	41,7	46,4	48,0	49,6	49,7	8,0	17,5	54,3
Austria	26,4	38,3	37,5	38,3	27,8	41,6	40,0	42,0	3,7	9,2	51,9
Polska	32,9	34,2	35,1	35,6	48,4	50,2	52,0	53,9	18,3	41,0	59,2
Portugalia	24,0	23,2	23,3	27,3	35,7	38,9	40,1	41,6	14,3	41,3	61,6
Rumunia	21,6	22,9	24,2	23,9	24,2	27,2	27,2	27,4	3,5	13,7	51,9
Słowenia	31,1	30,0	32,0	33,6	49,6	53,6	56,4	55,3	21,7	49,1	61,3
Słowacja	22,3	22,5	22,8	24,0	31,8	31,5	34,4	39,4	15,4	48,9	60,9
Finlandia	37,6	38,2	38,1	38,4	52,9	52,6	53,4	54,4	16,0	34,7	57,0
Szwecja	41,8	42,4	43,2	43,4	55,2	57,9	57,7	59,2	15,8	31,0	56,3
Wielka Brytania	44,4	44,3	44,5	46,0	50,4	51,1	51,1	50,3	4,3	8,9	52,7

Źródło: Eurostat (BAEL, tabele [t2020_41] i [lfsa_pgaed]).

Uwaga: Bezwzględne zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn = wskaźnik wyższego wykształcenia kobiet – wskaźnik wyższego wykształcenia mężczyzn; Względne zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn = bezwzględne zróżnicowanie sytuacji kobiet i mężczyzn / łączny wskaźnik wyższego wykształcenia * 100; Udział kobiet (%) = absolwentki z wykształceniem wyższym w przedziale wiekowym 30–34 / łączna liczba absolwentów z wykształceniem wyższym w przedziale wiekowym 30–34 (w %).

Tabela 3 – Odsetek osób z wykształceniem wyższym według kraju pochodzenia

	2010			2016			Luka: osoby urodzone za granicą – osoby urodzone w kraju, w którym żyją
	Ogółem	Osoby urodzone za granicą	Osoby urodzone w krajach, w którym żyją	Ogółem	Osoby urodzone za granicą	Osoby urodzone w kraju, w którym żyją	
UE-28	33,8	28,3	34,7	39,1	35,3	39,9	-4,6
Belgia	44,4	36,3	46,5	45,6	36,9	48,2	-11,3
Bułgaria	28,0	:	27,9	33,8	:	33,7	:
Czechy	20,4	31,1	20,1	32,8	33,4	32,7	0,7
Dania	41,2	28,5	42,7	47,7	59,8	45,1	14,7
Niemcy	29,7	23,9	31,2	33,2	30,8	34,1	-3,3
Estonia	40,2	56,6	39,5	45,4	46,5	45,3	1,2
Irlandia	50,1	55,1	48,5	52,9	58,4	50,5	7,9
Grecja	28,6	11,5	31,7	42,7	12,3	46,5	-34,2
Hiszpania	42,0	24,4	47,4	40,1	22,4	44,8	-22,4
Francja	43,2	32,1	44,9	43,6	39,1	44,3	-5,2
Chorwacja	24,5	14,9	25,3	29,3	20,5	30,2	-9,7
Włochy	19,9	12,7	21,3	26,2	13,4	29,5	-16,1
Cypr	45,3	36,2	50,9	53,4	37,1	61,7	-24,6
Łotwa	32,6	:	32,8	42,8	62,4	42,0	20,4
Litwa	43,8	:	43,6	58,7	:	58,2	:
Luksemburg	46,1	51,2	39,5	54,6	57,2	50,9	6,3
Węgry	26,1	46,8	25,7	33,0	25,3	33,2	-7,9
Malta	22,1	28,9	21,8	29,9	35,6	29,3	6,3
Holandia	41,4	34,2	42,8	45,7	32,4	48,2	-15,8
Austria	23,4	24,2	23,1	40,1	34,8	42,3	-7,5
Polska	34,8	:	34,8	44,6	50,7	44,6	6,1
Portugalia	24,0	19,9	24,7	34,6	29,2	35,1	-5,9
Rumunia	18,3	:	18,3	25,6	:	25,6	:
Słowenia	34,8	13,8	36,2	44,2	19,2	46,8	-27,6
Słowacja	22,1	:	22	31,5	:	31,5	:
Finlandia	45,7	24,7	47,2	46,1	32,3	47,8	-15,5
Szwecja	45,3	43,2	45,9	51,0	49,2	51,9	-2,7
Wielka Brytania	43,1	42,4	43,3	48,2	54,7	45,6	9,1

Źródło: Eurostat (BAEL, tabela [edat_ifs_9912]).